

Załącznik
do Uchwały Nr XXVI/460/12
Rady Miasta Mysłowice
z dnia 26 kwietnia 2012r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2012-2014**

Mysłowice 2012

WSTĘP

Zgodnie z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy stworzenie gminnego systemu wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Założenia Programu są zgodne z głównym przesłaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mysłowicach na lata 2011 – 2020. Główne cele pomocy społecznej to wsparcie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości – do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Budowanie dobrych relacji i więzi rodzinnych ma wpływ na ochronę dzieci i młodzieży przed podejmowaniem zachowań ryzykownych. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Osłabienie rodziny sprzyja powstawaniu sytuacji kryzysowych, które przenoszą się na środowisko lokalne.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji, zobligowanych do wspierania rodziny. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, czy pijaństwo rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia, czy zagrożenie eksmisją. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompleksowa i obiektywna oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

I. PODSTAWY PRAWNE

Program będzie realizowany w szczególności w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
- Konwencję o Prawach Dziecka,
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. z 2011 nr 149 poz. 887 z późn. zm.),
- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mysłowicach na lata 2011- 2020,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. Nr 179 poz. 1485, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536),

II. DIAGNOZA

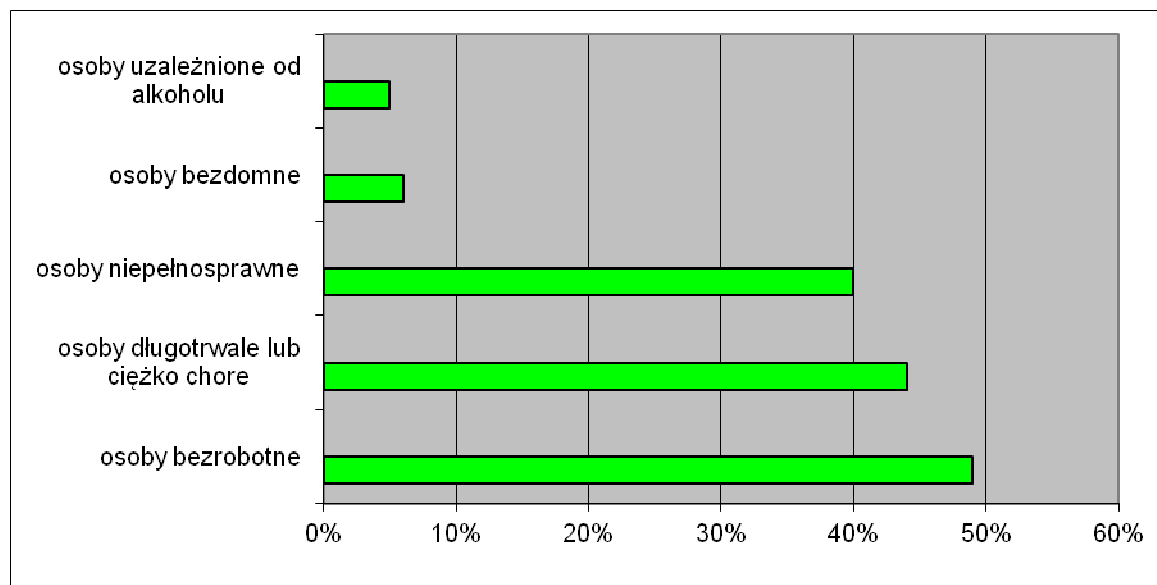
Podstawą działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mysłowicach jest rozwiązywanie problemów społecznych poprzez wsparcie rodziny w odbudowywaniu jej prawidłowych relacji oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm społecznych związanych z ich wychowaniem.

W ramach działalności statutowej w 2011 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach objął pomocą **1658** rodzin, w których jest **4009** osób¹.

Głównym powodem przyznania pomocy społecznej jest ubóstwo natomiast problemami będącymi przyczyną trudnej sytuacji bytowej lub jej skutkiem są przede wszystkim:

- bezrobocie
- długotrwała lub ciężka choroba
- niepełnosprawność
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych
- bezdomność
- alkoholizm lub narkomania
- przemoc w rodzinie

Wykres nr 1. Podział klientów wg problemów społecznych

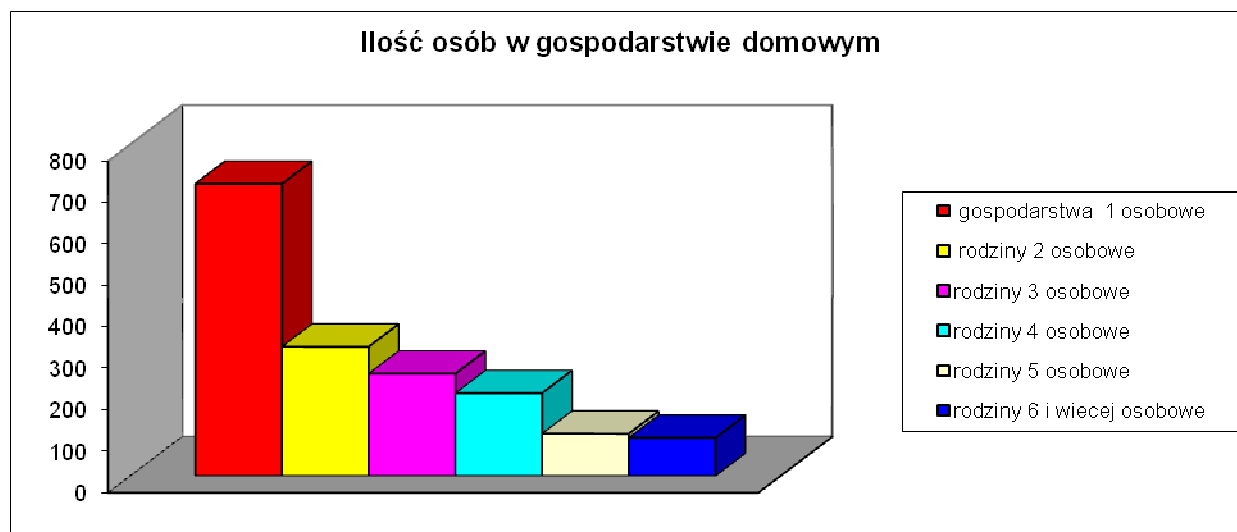

Źródło : Dane statystyczne MOPS na podstawie systemu komputerowego „Pomost”

49% klientów korzystających z pomocy społecznej w Mysłowicach jest bezrobotnych, 44% jest długotrwale lub ciężko chorych. 40% osób ma ustalony stopień niepełnosprawności. Dotkniętych problemem bezdomności jest 6%, a uzależnionych od alkoholu 5% (liczby procentowe nie sumują się ponieważ jedną osobę może dotyczyć kilka problemów).

¹ Dane statystyczne MOPS na podstawie systemu komputerowego „Pomost”

Wykres nr 2. Podział rodzin ze względu na ilość osób w gospodarstwie domowym

Źródło : Dane statystyczne MOPS na podstawie systemu komputerowego „Pomost”

Wykres nr 2 prezentuje jak przedstawia się podział rodzin ze względu na ilość osób w gospodarstwie domowym. Wynika z niego, że najliczniejszą grupę stanowią jednoosobowe gospodarstwa domowe - 43%, następnie dwuosobowe - 19%, trzynosobowe - 15%, czterosobowe - 12%, pięciosobowe - 6% i sześćosobowe i więcej osób - 5%.

Tabela 1. Struktura rodzin objętych pomocą społeczną

Struktura gospodarstwa domowego	L. rodzin/osób	L. osób w rodzinie
Liczba gospodarstw domowych ogółem	1658	4009
Liczba 1 osobowych gospodarstw	705	705
Razem liczba rodzin ogółem	953	3304
Liczba rodzin bez dzieci	221	483
Rodziny z dziećmi Z tego:	732	2821
Z 1 dzieckiem	354	1041
Z 2 dzieci	199	747
Z 3 dzieci	109	528
Z 4 dzieci	43	264
Z 5 dzieci	11	79
Z 6 dzieci	7	58
Z 7 i więcej dzieci	9	104
Z tego: Rodziny niepełne	320	1091

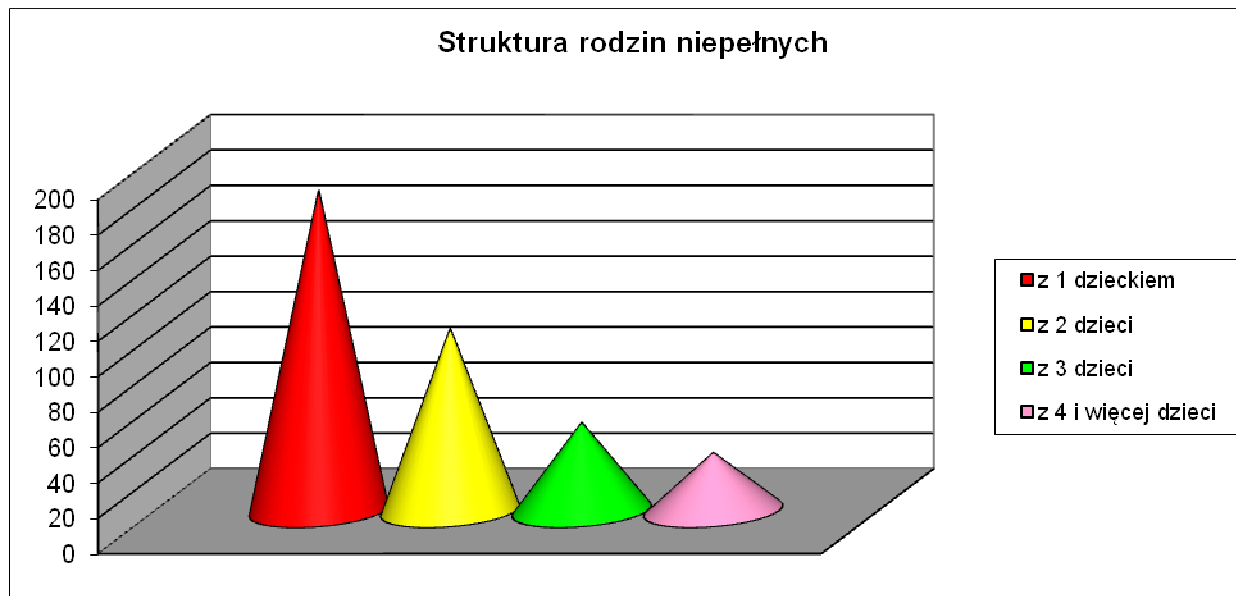
Źródło: sprawozdanie MPIPS-03 za 2011r. Dział 5. Typy rodzin objętych pomocą.

Jak przedstawia powyższa tabela rodziny stanowią 57,5% ze wszystkich gospodarstw domowych. 42,5% to gospodarstwa jednoosobowe. 76,8% spośród wszystkich rodzin to rodziny z dziećmi. Wśród rodzin z dziećmi najwięcej jest rodzin z 1 dzieckiem - 48,4 %, następnie z 2 dzieci 27,1%, z 3 dzieci - 14,9 %, z 4 dzieci 5,9%, z 5 dzieci 1,5%, z 6 dzieci 0,9% i z 7 i więcej dzieci 1,2%.

z 4 dzieci - 5,9 %, z 5 dzieci - 1,5 %, z 6 dzieci - 1%, z 7 i więcej dzieci - 1,2%. 43,7% z rodzin z dziećmi to rodziny niepełne.

Struktura rodzin niepełnych przedstawia się następująco.

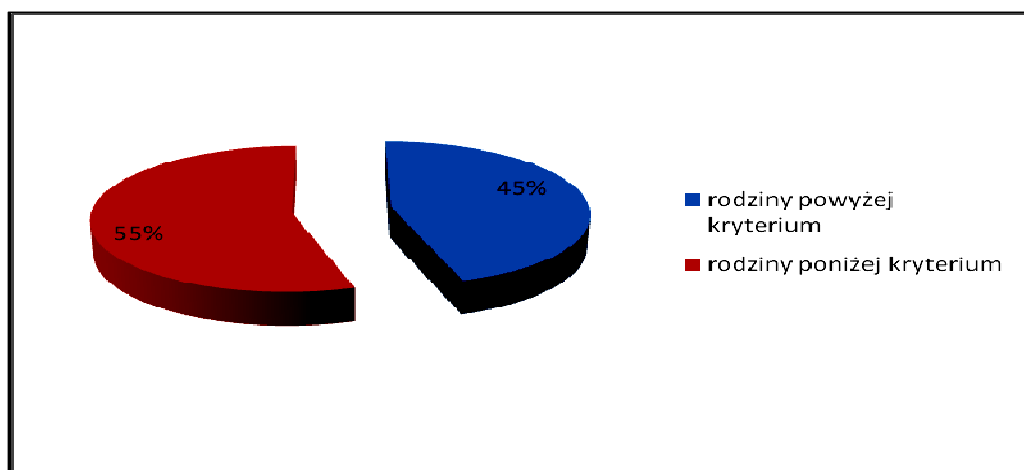
Wykres nr 3. Struktura rodzin niepełnych

Źródło : Dane statystyczne MOPS na podstawie systemu komputerowego „Pomost”

49,3 % rodzin niepełnych stanowią rodziny z 1 dzieckiem, 28,1 % to rodziny z 2 dzieci, 13,6 % z 3 dzieci a 9% to rodziny z 4 i więcej dzieci.

Wykres nr 4 Podział rodzin korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego

Źródło : Dane statystyczne MOPS na podstawie systemu komputerowego „Pomost”

Jak widać na powyższym wykresie 55% stanowią rodziny poniżej kryterium, 45% rodzin przekracza kryterium dochodowe, które obecnie wynosi dla rodziny 351 zł na osobę w rodzinie.

Przyznając pomoc społeczną niezależnie od jej formy i wysokości, każdą sprawę osoby bądź rodziny ubiegającej się o wsparcie rozpatruje się indywidualnie, biorąc pod uwagę zarówno dochód, jak i przyczyny z powodu, których klient zwraca się o pomoc. Pracując z rodziną pracownik socjalny stawia

diagnozę, starając się odnaleźć potencjał tkwiący w rodzinie, motywuje ją do samodzielnego działania. Wszystkie podejmowane przez pomoc społeczną kroki mające na celu usamodzielnienie rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej są uzależnione od możliwości tychże rodzin.

III. CEL GŁÓWNY

WZMACNIANIE FUNKCJI RODZINY ZAGROŻONEJ WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach.
3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
4. Zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych i alkoholu.
5. Wsparcie interdyscyplinarne rodzin.

V. REALIZATORZY

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach,
- Placówki oświatowe,
- Całodobowe placówki opiekuńczo- wychowawcze,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Mysłowicach ,
- Komenda Powiatowa Policji w Mysłowicach,
- Straż Miejska
- Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mysłowicach
- Powiatowy Urząd Pracy w Mysłowicach
- Podmioty lecznicze,
- Organizacje pozarządowe,
- Parafie.
- Rady Osiedlowe
- Sąd – kuratorzy sądowi

VI. ZADANIA DO REALIZACJI

Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mysłowicach. Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb. W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodziny należy wziąć pod uwagę uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji. W profilaktyce na rzecz rodzin wychowujących dzieci należy szczególną rolę przypisać organizacjom pozarządowym oraz kościelnym. Tak rozumiane działania stanowiąc będą pełne i kompleksowe ujęcie programu wspierania rodziny oraz systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Cel 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

ZADANIA DO REALIZACJI	DZIAŁANIA
Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.	<ul style="list-style-type: none">• objęcie dożywianiem dzieci wymagających tej formy pomocy,• objęcie dożywianiem, w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” dzieci i osób dorosłych wymagających tej formy wsparcia, szczególnie w wieku senioralnym,• prowadzenie magazynu rzeczy używanych,• zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom,• pomoc w zaopatrzeniu osób niepełnosprawnych w tym dzieci w niezbędny sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze,• realizacja programu PEAD,• aktywizacja osób bezrobotnych oraz współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, ze szczególnym uwzględnieniem działań służących powrotowi osób długotrwale bezrobotnych na rynek pracy.
Poprawa warunków mieszkaniowych ludności. Pomoc rodzinom zagrożonym bezdomnością w utrzymaniu mieszkań Przydział mieszkań przewidzianych dla wychowanków opuszczających domy dziecka i rodziny zastępcze.	<ul style="list-style-type: none">• przyznawanie mieszkań socjalnych rodzinom zagrożonych bezdomnością,• udzielenie schronienia bezdomnym kobietom z dziećmi w Mieszkaniach wspólnotowych,• szeroka informacja o możliwości otrzymania dodatku do czynszu (lokalne media, internet),• korzystanie z „Banku zamian” zawierającego informacje o potrzebach i zasobach mieszkaniowych (internet) ,• umożliwienie odrabiania zaległości czynszowych lub umorzenia zadłużeń za mieszkania będących w zasobach gminy,• utworzenie stałej puli mieszkań z przeznaczeniem dla wychowanków domów dziecka i rodzin zastępczych.

Cel 2: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach

ZADANIA DO REALIZACJI	DZIAŁANIA
Poprawa funkcjonowania rodziny poprzez wzrost świadomości w wypełnianiu ról społecznych.	<ul style="list-style-type: none">• praca socjalna z rodziną w środowisku zamieszkania,• monitorowanie zagrożeń,• wdrażanie procedury „Niebieskiej karty”,• szkolenie i podnoszenie kwalifikacji i umiejętności kadr pomocy społecznej i innych instytucji i organizacji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie,• dostosowanie ilości kadry specjalistycznej do pracy z dzieckiem i rodziną,• stałe prowadzenie akcji informacyjnej dla rodzin, instytucji i organizacji w zakresie dostępności dla poszczególnych rodzajów wsparcia oraz uaktualnienie informacji na stronach internetowych MOPS,• rozwój współpracy i koordynacja działań oraz szybkiego reagowania instytucji zajmujących się problematyką dziecka i rodziny,• utworzenie asystencji rodzinnej,• realizacja programu „Szkoła życia rodzinnego”-przygotowanie do pełnienia ról rodzica osób z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną, małoletnich rodziców oraz wychowanków domów dziecka i rodzin zastępczych.

Cel 3: Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży

ZADANIA DO REALIZACJI	DZIAŁANIA
Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none">• wsparcie pedagogiczne i psychologiczne w placówkach oświatowych,• rozwój współpracy i koordynacja działań oraz szybkiego reagowania instytucji zajmujących się problematyką dziecka i rodziny,• monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przez pracowników socjalnych,• umożliwienie dzieciom z rodzin wieloproblemowych uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego,• wspieranie lokalnych inicjatyw w zakresie wsparcia rodziny i dziecka,• realizacja programu „Wakacje dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej”,• organizowanie zajęć pozalekcyjnych, w godzinach popołudniowych w szkołach i placówkach sportowych.

Cel 4: Zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych i alkoholu

ZADANIA DO REALIZACJI	DZIAŁANIA
Wczesna interwencja w rodzinach zagrożonych uzależnieniami.	<ul style="list-style-type: none">• profilaktyka poprzez edukację dla dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych,• wczesna interwencja w rodzinach zagrożonych uzależnieniami,• terapia uzależnień i pomoc współuzależnionym członkom rodzin świadczone przez specjalistyczne placówki służby zdrowia,• pomoc w organizowaniu czasu wolnego i różnych form wypoczynku dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych uzależnieniami,• podjęcie pracy z „dziećmi ulicy”,• wyszkolenie lub zatrudnienie specjalistów – streetwokerów.

Cel 5: Wsparcie interdyscyplinarne rodzin

ZADANIA DO REALIZACJI	DZIAŁANIA
Poprawa warunków dla prawidłowego i bezpiecznego funkcjonowania rodziny.	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego psychologicznego i pedagogicznego,• praca socjalna z rodziną,• udostępnianie aktualnej informacji o formach pomocy dla rodzin (Internet ,ulotka),• wspieranie wszelkich inicjatyw mających na celu bezpieczeństwo rodziny,• „Niebieska karta” – wdrażanie procedur w rodzinach dotkniętych przemocą,• prowadzenie terapii dla sprawców przemocy domowej,• współpraca z zespołem interdyscyplinarnym,• organizowanie konferencji w ramach programu „Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”.

VII. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- przywrócenie prawidłowych relacji i funkcji w rodzinie,
- wzrost świadomości i kompetencji opiekuńczo – wychowawczych w rodzinie,
- zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej,
- zmniejszenie ilości rodzin dysfunkcyjnych,
- wzrost bezpieczeństwa rodzin,
- zmniejszenie ilości osób bezdomnych,
- rozwinięcie poradnictwa rodzinnego i specjalistycznego,
- nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie,
- zwiększenie zatrudnienia odpowiednio przygotowanej kadry pomocy społecznej do potrzeb lokalnych

w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Miasta Mysłowice, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. MONITOROWANIE PROGRAMU

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach do 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Miasta w Mysłowicach sprawozdanie z realizacji Programu.